

La sequera com a incentiu

La perspectiva d'unes restriccions d'aquí a no res fa posar els cabells de punta als polítics

- Avui existeix la tecnologia suficient per fer una bona captació i un bon ús de l'aigua de pluja

MIQUEL ZUERAS

NARCÍS Prat*

La sequera sembla haver- nos penetrat fins al moll dels ossos i se'ns apareix cada dia a la pantalla de la nostra vida en forma de pantans buits, pous esgotats i fonts marcides. La perspectiva d'unes restriccions d'aquí a no res fa posar els cabells de punta als polítics i es treuen de sota de les alfombres les velles idees (els transvasaments) mentre s'obvien les causes reals del problema (creixement urbanístic descontrolat i ús ineficient de l'aigua en l'agricultura). L'any 2005 ja vaig publicar en aquest mateix diari tres articles sobre la sequera i les conclusions que hi treia són tan vàlides ara com abans. Un dels aspectes que destacava en un d'aquells textos és que ha- riem de transformar la *maledicció de la sequera* en una oportunitat per reconèixer que som un país medi- terrani, que la sequera és una cosa pròpia del nostre clima i que ha- viem d'acabar amb la *sequera mental* de 25 anys de demanar més i

més aigua (amb transvasaments) i deixar d'actuar en els molts camps que la innovació i la tecnologia ens permeten avui per realment fer una gestió eficient del recurs i avançar cap a aquesta Nova Cultura de l'Aigua per la qual van clamar centenars de milers de ciutadans els anys 2002 i 2003.

EN

AQUESTS dos anys s'ha avançat en la recerca de solucions per disminuir el consum i augmentar els recursos al mateix temps que s'intenta conservar o restaurar els ecosistemes aquàtics. Així, els esforços (com campanyes d'educació o instal·lació de dosificadors domèstics) per estalviar aigua han fet que el consum d'aigua domèstica a la regió metropolitana no augmenti mentre que la seva població s'ha incrementat en centenars de milers de persones. Per una altra part, s'han posat en marxa sistemes d'aprofitament d'aigua que s'havien descartat per diverses causes. Per exemple, s'està utilitzant una altra vegada l'aigua dels vells pous del Besòs, que s'havien abandonat per la contaminació fa 20 anys. I s'està produint el canvi mental que jo reclamava fa dos anys, encara que molt lentament. Per exemple, en alguns municipis s'ha supeditat la llicència d'obres a la presentació d'un projecte on es demostrï que l'aigua per regar el jardí s'obté de la pluja i no de la xarxa.

Els possibles efectes del canvi climàtic (amb una disminució dels recursos embassats que podrien arribar fins al 30%) i el creixement urbanístic que no para comprometen aquest futur tant com les barreres mentals que encara persisteixen, com per exemple la visió que tenen els sanitaris i alguns legisladors espanyols sobre la reutilització de les aigües depurades. Els milions de litres que cada segon estem abocant al mar des de les depuradores són un recurs infrautilitzat. La incapacitat de posar d'acord el camp i la ciutat per establir *bancs d'aigua* que permetin redistribuir els recursos en moments de crisi n'és un altre.

Mentrestant, cada vegada que plou perdem una gran quantitat d'aigua que a més a més contaminem: és l'aigua que cau a les teulades i que llisca cap als col·lectors on es barreja amb les aigües residuals. Si la meitat de les cases de Catalunya tinguessin dipòsits d'aigües pluvials, probablement en aquests moments les perspectives de restriccions serien una mica més llunyanes i no estariem lamentant que l'aigua de les últimes pluges no ha arribat als embassaments, sinó comptant els milions de litres d'aigua que haurien ajudat a omplir dipòsits.

Avui existeix la tecnologia suficient per fer realitat un somni: arribar a ser independent de la companyia d'aigua gràcies a una bona captació i un bon ús de l'aigua de pluja. Només cal continuar lluitant enfront de la sequera mental d'idees innovadores de la qual fa gala la societat catalana que no- més demana grans infraestructures (transvasaments). Un programa d'aigües pluvials implicaria una inversió considerable que repercutiria en ocupació per a moltes petites empreses. Lamentablement, qui ara, individualment, vol apostar per l'aprofitament de les aigües pluvials hi perd diners i temps i és titllat gairebé d'estúpid pels responsables municipals que han de donar-li els permisos. Sense una reforma profunda de les ordenances municipals, sense un programa específic de formació d'arquitectes, urbanistes, paletes i lampistes i sense un canvi de mentalitat sobre l'aprofitament de l'aigua de pluja serà impossible innovar en aquest àmbit.

GRÀCIES a la sequera hem esperonat el cervell aquests últims anys, estem prenent consciència del valor de l'aigua i del país on vivim i comencem a buscar les solucions sostenibles. Però encara queden moltes barreres que s'oposen a aquest canvi i que mantenen esgrimides les velles opcions (més oferta). Sembla que encara necessitem un període de més sequera per arribar al punt en què ens adonem que realment tenim moltes maneres de fer sostenible el cicle de l'aigua sense necessitat de més oferta. Però també s'ha de saber que massa sequera pot ser totalment contraproduent i desencadenar un procés que ens porti a oblidar qui som i on som. Esperem que Déu tanqui una porta i n'obri una altra i que ploqui prou perquè no hi hagi restriccions i perquè ens adonem d'una vegada que la pluja és una benedicció i que hem de saber aprofitar-la.

* Catedràtic d'Ecologia de la UB